

Başvuru Numarası : 2022/591
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.1.2024/37
Karar Numarası : 2024/16
Başvuran : A. Ç. D.
Başvuran Vekili : -
Adres : Alanya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Kurum/Kişi : Alanya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın telefonla görüşme hakkından 15 günde 1 defa yararlanabildiği, ziyaretine yalnız birinci derece aile yakınlarının gelebildiği ve ziyaretçileriyle teker teker görüştürüldüğü, bir yakınının vefat etmesi durumunda kendisine cenaze izni verilmediği ve görüntülü görüşme imkânından faydalanamadığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

- Hükümlü olarak bulunduğu ceza infaz kurumunda 15 günde 1 defa telefonla görüşme hakkına sahip olduğunu,
- 15 günde 1 defa ziyaret hakkının bulunduğunu ve sadece birinci derece akrabaları ile görüşebildiğini ayrıca bu görüşmelerde de aile üyeleri ile teker teker görüştürüldüğünü, toplu görüşmesine izin verilmediğini,
- Bir yakınının vefat etmesi durumunda kendisine cenaze izninin verilmediğini,
- Diğer hükümlü ve tutukluların görüntülü görüşme imkânına sahip olduğunu ancak kendisinin görüntülü görüşme imkânından faydalandırılmadığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Alanya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

- Başvuranın ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasından Kurumda hükümlü olarak barındırıldığını,
- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasından hükümlü olanların ziyaret görüş şartlarının açıkça hüküm altına alındığını ve ziyaretlerin Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 12'inci maddesinde belirtilen "*Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasından hükümlü olanlar, kapalı ve açık görüşlerde 11 inci maddede belirtilen kişiler ile ancak teker teker ve ceza infaz kurumunun belirleyeceği gün, saat ve koşullar içinde, on beş günlük aralıklarla ve günde bir saati geçmemek üzere görüşebilir. Kurum güvenliği, hükümlülerin suç türü, tehlikeli gibi hususlar göz önünde bulundurularak görüşler kurum idare ve gözlem kurulu kararı ile aynı anda birden fazla ziyaretçiyle de yaptırılabilir.*" hükmüne uygun olarak yerine getirildiğini,

c. Bu kapsamda 15 günde 1 defa ziyaretçi görüşmesinin mevzuat kapsamında kaldığını ve değiştirilmesinin Kurum inisiyatifinde olmadığı, aynı anda birden fazla kişi ile görüştürülmesinin ise İdare ve

Gözlem Kurulu başkanlığının uygun görmesi halinde mümkün olduğu, başvuranın Kurula yapmış olduğu bu yöndeki başvurusunun Kurul tarafından kabul edilmediği bunun üzerine başvuranın karara itiraz ettiği ancak Alanya İnfaz Hâkimliği tarafından itirazın reddine karar verildiği,

ç. Telefonla görüşme hakkının da, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 74'üncü maddesinin j bendinde belirtilen "*Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan hükümlüler, idare ve gözlem kurulunun uygun gördüğü hâllerde ve on beş günde bir olmak üzere eşi, altsoy ve üstsoyu, kardeşleri ve vasisi ile on dakikayı geçmemek üzere sadece sesli görüşebilir.*" hükmüne uygun olarak yerine getirildiği,

d. Mazeret izninin ise Hükümlü ve Tutuklulara Yakınlarının Ölümü veya Hastalığı Nedeniyle Verilebilecek Mazeret İzinlerine Dair Yönetmelik'e uygun olarak verildiği ancak ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanların bu izinden hariç tutulduğu ifade edilmiştir.

4. Başvuran tarafından muhatap kurumun cevabına ilişkin olarak gönderilen cevabi yazıda özetle:

a. Kendisi ailesi ile tek tek görüşürülürken başka mahpusların aileleri ile toplu görüşmeler yapabildiğini, ailesini bir arada toplu olarak göremediği için aile birliğinin sarsıldığını,

b. Diğer mahkûmlar için görüntülü görüşme imkanının bulunduğunu ancak kendisinin bu haktan yararlandırılmadığını, bu durumun eşitlik ilkesine aykırı olduğunu ifade etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesinde yer alan düzenleme şöyledir: "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz...*"

6. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesine göre; "*(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir.*"

7. Aynı Yönetmelik'in "Karar Türleri" başlıklı 65'nci maddesine göre; "*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak

ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

10. Hükümlü ve tutukluların haberleşme hürriyeti ve aile hayatına saygı hakkının sınırlanması, hukuka uygun olarak ceza infaz kurumunda tutulmanın kaçınılmaz ve doğal bir sonucudur. Öte yandan hükümlü ve tutukluların aile hayatına saygı gösterilmesi hakkı, ceza infaz kurumu idaresinin hükümlü ve tutukluların ailesi ve yakınlarıyla temasını devam ettirecek önlemleri almasını zorunlu kılmaktadır (Anayasa Mahkemesi (AYM), Mehmet Zahit Şahin, B. No: 2013/4708, 20/4/2016, para. 36).

11. Bununla beraber bu yükümlülük yerine getirilirken ceza infaz kurumunda tutulmanın kaçınılmaz ve doğal sonuçlarının gözetilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda kamu düzeni ve suç işlenmesinin önlenmesi ile özel hayata ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkı arasında adil bir denge sağlanmalıdır (AYM, Mehmet Zahit Şahin, para. 37).

12. Bu bağlamda telefon görüşmeleri konusunda; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "Özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı" başlıklı 8. maddesi, özellikle yazışmalar için yeterli olanaklar varsa, kendi başına böyle bir hakkı güvence altına almaz. Bununla birlikte, telefon tesisleri kullanılabilir duruma getirilirse, yine, olağan ve makul mahkûmiyet gereklilikleri göz önünde bulundurularak, ayrıca kısıtlamalara tabi olabilirler (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), A.B./Hollanda, 2002, para. 92-93; AİHM, Nusret Kaya ve Diğerleri/Türkiye, 2014, para. 36). Ancak, bu tür kısıtlamalar 8'inci maddenin ikinci fıkrasının gerekliliklerini karşılamalıdır. Bununla birlikte telefona erişime izin verildiği durumda, cezaevi yaşamının olağan ve makul koşulları göz önünde tutulduğunda, örneğin tesislerin diğer mahpuslarla paylaşılması ihtiyacı ve düzenin korunması ve suçun önlenmesi gerekliliğinin ışığında, bu erişim meşru sınırlamalara tâbi olabilir (AİHM, A.B. /Hollanda, para. 93; Coşcodar /Romanya (kar.), para. 30).

13. Somut olayda başvuran, telefonla görüşme hakkından 15 günde 1 defa yararlanabildiğini, ziyaretine yalnız birinci derece aile yakınlarının gelebildiğini ve ziyaretçileriyle teker teker görüştürüldüğünü, bir yakınının vefat etmesi durumunda kendisine cenaze izni verilmediğini ve görüntülü görüşme imkânından faydalanamadığını iddia etmektedir.

14. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 74'üncü maddesinin j bendinde *"Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan hükümlüler, idare ve gözlem kurulunun uygun gördüğü hâllerde ve on beş günde bir olmak üzere eşi, altsoy ve üstsoyu, kardeşleri ve vasisi ile on dakikayı geçmemek üzere sadece sesli görüşebilir."*

15. 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in 12'nci maddesinde *"Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasından hükümlü olanlar, kapalı ve açık görüşlerde 11'inci maddede belirtilen kişiler ile ancak teker teker ve ceza infaz kurumunun belirleyeceği gün, saat ve koşullar içinde, on beş günlük aralıklarla ve günde bir saati geçmemek üzere görüşebilir. Kurum güvenliği, hükümlülerin suç türü, tehlikeli gibi hususlar göz önünde bulundurularak görüşler kurum idare ve gözlem kurulu kararı ile aynı anda birden fazla ziyaretçiyle de yaptırılabilir."*

16. 28/6/2013 tarihli ve 28691 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hükümlü ve Tutuklulara Yakınlarının Ölümü veya Hastalığı Nedeniyle Verilebilecek Mazeret İzinlerine Dair Yönetmelik'in 5'inci maddesinin 1'inci fıkrasında *"Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar hariç, yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında bulunanlar da dâhil olmak üzere, güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla tehlikeli olmayan hükümlülere; ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü hâlinde, (Ek ibare: RG-21/9/2021-31605) talebi ve Cumhuriyet başsavcısının onayıyla yol süresi hariç iki güne kadar cenazeye katılması amacıyla izin verilebilir."*

17. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 74'üncü maddesinin g bendinde; "Görüntülü telefon görüşmesi yapılmasına imkân sağlayan teknik alt yapının kurulu bulunduğu Bakanlıkça belirlenen kurumlarda, haftalık görüşme süresi otuz dakika olarak uygulanır. Bu sistem oda veya koğuş içine ya da idarece uygun görülen diğer yerlere kurulabilir. Haftalık ziyaret hakkını kullanmayan hükümlülerin bir sonraki haftalık telefon görüşme süresine ayrıca otuz dakika ilave edilir ve bu süre devredilemez. Bu kapsamdaki görüşmeler aynı hafta içerisinde toplam üç görüşmeyi aşmamak koşuluyla bölünmek suretiyle de yapılabilir. İlave edilen otuz dakika için üç görüşme hakkı daha verilir. Bu görüşmeler görüntülü ve sesli olarak yapılabileceği gibi sadece sesli olarak da yapılabilir."

18. Mezkûr yönetmeliğin ğ bendinde ise; "Terör ve çıkar amaçlı suç örgütü üyeleri, görüntülü görüşme ve görüşme süresinin uzatılmasına ilişkin bu haktan kurumdaki tutum, davranış, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine katılma gibi durumları göz önünde bulundurularak idare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmeye göre yararlandırılabilir." hükmü yer almaktadır.

19. Konuya dair incelenen bilgi ve belgelerden, başvuranın ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasından hükümlü olarak cezasını infaz ettiği anlaşılmaktadır. Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının özel bir infaz rejimine tabii olduğu, diğer infaz rejimlerinden ayrı hükümler ihtiva ettiği, diğer infaz rejimlerindeki mahpusların yararlandırıldığı haklardan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alanların her zaman yararlandırılmasının mümkün olmadığı görülmektedir. Bu bağlamda başvuranın taleplerinin bulunduğu suç grubu itibariyle mevzuat kapsamında yerine getirilmesinin muhatap Kurumun inisiyatifinde olmadığı, muhatap Kurumun ilgili mevzuat doğrultusunda işlemlerini gerçekleştirdiği anlaşılmış olup başvuranın iddiaları bakımından hak ihlaline varan bir uygulama olmadığı değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

11/01/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye